ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІГРАФА В РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ : АВТОРЕФ. ДИС. ... КАНД. ЮРИД. НАУК : 12.00.09[1]

Лешкович Т. А.

Реферат. Лешкович Т. А. у дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 (Львівський національний університет імені Івана Франка, 2014; науковий керівник І. І. Когутич) комплексно досліджує теоретичні й практичні проблеми використання поліграфа в розслідуванні злочинів. Актуальність теми автор пов'язує з набранням чинності КПК України 2012 року: внесення всіх заяв і повідомлень про злочини до ЄРДР збільшило навантаження на слідчих і загострило потребу в науково-технічних засобах, що прискорюють розслідування, тоді як нормативне регулювання психофізіологічної діагностики залишалося недостатнім. Емпіричну базу становлять матеріали 41 кримінального провадження за 2005–2013 рр. і результати анкетування 166 практичних працівників; застосовано історичний, системно-структурний, порівняльно-правовий, соціологічний і статистичний методи. Дисертант простежує генезис поліграфа, розмежовує поняття «опитування», «дослідження», «тестування», «перевірка» та «обстеження» на поліграфі, визначає місце методу психофізіологічної діагностики в системі методів криміналістики й обґрунтовує його допустимість. Проаналізовано релевантно-іррелевантну методику, методику контрольних запитань і методику піку напруги, види запитань у них, чотири етапи обстеження (підготовчий, передтестова співбесіда, тестування, завершальний), а також механічні, фармакологічні, хімічні й психологічні способи протидії поліграфу та засоби їх нейтралізації. Виокремлено три допустимі форми використання поліграфа: опитування в оперативно-розшуковій діяльності, допоміжний засіб під час окремих слідчих (розшукових) дій і судова експертиза. Запропоновано нову редакцію п. 1 ч. 1 ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», доповнення ст. 223 КПК України та запровадження самостійного виду експертизи, психофізіологічної з використанням поліграфа, яку можна проводити лише за добровільною згодою особи. Автор доводить, що відомості, отримані поза експертизою, мають лише орієнтувальне значення, а результати експертизи є непрямим доказом. Висновки дисертації корисні слідчим, прокурорам, суддям, адвокатам і поліграфологам.

Ключові слова: поліграф, психофізіологічна діагностика, розслідування злочинів, методика контрольних запитань, методика піку напруги, протидія поліграфу, оперативно-розшукова діяльність, слідчі (розшукові) дії, психофізіологічна експертиза з використанням поліграфа, непрямий доказ, добровільна згода.

Use of the Polygraph in Crime Investigation: Current State and Prospects (Synopsis of a Candidate of Legal Sciences Thesis, Specialty 12.00.09)

Leshkovych T. A.

Abstract. Leshkovych T. A. presents a comprehensive study of the theoretical and practical problems of using the polygraph in criminal investigation, submitted for the degree of Candidate of Legal Sciences (specialty 12.00.09; Ivan Franko National University of Lviv, 2014). The author links the topic's relevance to the 2012 Criminal Procedure Code of Ukraine: mandatory entry of every crime report into the Unified Register of Pre-trial Investigations increased investigators' workload and the need

for scientific and technical tools, while the legal regulation of psychophysiological diagnostics remained fragmentary. The empirical base comprises 41 criminal proceedings from 2005-2013 and a survey of 166 practitioners; historical, systemic-structural, comparative-legal, sociological and statistical methods were applied. The thesis traces the history of the polygraph, distinguishes the concepts of polygraph interview, research, testing, check and examination, places psychophysiological diagnostics within the system of criminalistic methods and substantiates its admissibility. It analyses the relevant-irrelevant, comparison question and peak-of-tension techniques, question types, the four stages of an examination, and mechanical, pharmacological, chemical and psychological countermeasures with ways to neutralise them. Three admissible forms of polygraph use are identified: interviews in operational-search activity, auxiliary use during certain investigative actions, and forensic examination. The author proposes amending Article 8 of the Law of Ukraine 'On Operational-Search Activity' and Article 223 of the Criminal Procedure Code, and introducing a separate psychophysiological examination using a polygraph, conducted only with the person's voluntary consent. Information obtained outside such an examination is treated as merely orientational, and examination findings as circumstantial evidence. The work is of practical value to investigators, judges, lawyers and polygraph examiners.

Keywords: polygraph, psychophysiological diagnostics, crime investigation, comparison question technique, peak of tension test, countermeasures, operational-search activity, investigative actions, psychophysiological examination, circumstantial evidence, voluntary consent.

Першоджерело: *Лешкович Т. А. Використання поліграфа в розслідуванні злочинів: сучасний стан та перспективи : автореф. дис. … канд. юрид. наук : 12.00.09 / кер. роботи І. І. Когутич ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів, 2014. 18 с.*[2] *Реферат оприлюднено в журналі 21.07.2018.*

References

1. Leshkovych T. A. Vykorystannia polihrafa v rozsliduvanni zlochyniv: suchasnyi stan ta perspektyvy [Use of the Polygraph in Crime Investigation: Current State and Prospects (Synopsis of a Candidate of Legal Sciences Thesis, Specialty 12.00.09)] : avtoref. dys. … kand. yuryd. nauk : 12.00.09 : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2019. Vol. 4, No. 2 (20). URL: https://expertize-journal.org.ua/doslidzhennya-na-poligrafi/907-vikoristannya-poligrafa-v-rozsliduvanni-zlochiniv-suchasnij-stan-ta-perspektivi-avtoref-dis-kand-yurid-nauk-12-00-09-t-a-leshkovich-ker-roboti-i-i-kogutich-lviv-nats-un-t-im-i-franka-lviv-2014 (onovlena versiia vid 19.06.2021). [in Ukrainian].

2. Leshkovych T. A. Vykorystannia polihrafa v rozsliduvanni zlochyniv: suchasnyi stan ta perspektyvy [Use of the Polygraph in Crime Investigation: Current State and Prospects (Synopsis of a Candidate of Legal Sciences Thesis, Specialty 12.00.09)] : avtoref. dys. … kand. yuryd. nauk : 12.00.09 / ker. roboty I. I. Kohutych ; Lviv. nats. un-t im. I. Franka. Lviv, 2014. 18 s. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/2616bade-6ebc-48b7-80a2-cfc2c124e4b9/content (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].